

Älykäs erikoistuminen ja maakuntaohjelma ohjaamassa EAKR-rahoitusta

Maakuntien liittojen EAKR-rahoitus (Uudenmaan liiton koordinaatio)

Antti Taronen, Uudenmaan liitto

31.1.2022

Euroopan unionin
osarahoittama

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

 Varsinais-Suomen liitto

Mikä maakuntaohjelma?

"25 § Maakuntaohjelma

- Maakunnan liitto laatii maakunnan pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuvan maakuntaohjelman, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa. Maakuntaohjelmassa otetaan huomioon aluekehittämispäätöksen painopisteet. Maakuntaohjelmaan sisältyy tai sen yhteydessä laaditaan maakunnan älykkään erikoistumisen strategia."

Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta 756/2021.

Älykäs erikoistuminen (ÄES)

- EU komission asettama edellytys alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen kohdentamiselle.
- Älykkään erikoistumisen on tarkoitus olla enemmän jatkuva prosessi kuin yksittäinen suunnitteluasiakirja.
- Älykkään erikoistumisen toimien tavoitteena on:
 - tukea alueen elinvoimaa kohdentamalla rahoitusta alueellisiin vahvuusaloihin.
 - tukea uusien mahdollisuuksien tunnistamista, erityisesti toimialojen rajapinnasta.
 - edistää elinkeinorakenteen uudistumista ja innovaatioympäristön toimivuutta.

Kehittämisen painopisteet rakennerahastot.fi sivustolla

RAKENNERAHASTOT.FI

Etusivu Ajankohtaista ▼ Uudistuva ja Osaava Suomi ▼ Toiminta alueilla ▼ Hanketoimijalle ▼ Interreg-ohjelmat ▼

Etelä-Suomi

Kehittämisen painopisteet Etelä-Suomen maakunnissa löydät rakennerahastot.fi-sivuston Etelä-Suomen alueelta:
<https://rakennerahastot.fi/etela-suomi/kehittamisen-painopisteet>

Etusivu → Toiminta alueilla → Etelä-Suomi → Kehittämisen painopisteet

Ajankohtaista

Rahoituksen hakeminen ▼

Kehittämisen painopisteet ▲

Etelä-Karjala

Kanta-Häme

Päijät-Häme

Kymenlaakso

Kehittämisen painopisteet Etelä-Suomessa

Suomessa toteutetaan yhteistä EU:n alue-rakennepolitiikan ohjelmaa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027, joka käsittää Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja sosiaalirahaston (ESR) ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimenpiteet. Ahvenanmaalla on oma ohjelmansa.

Toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat kunkin maakunnan maakuntaohjelmat ja älykkään erikoistumisen painopisteet. Älykäs erikoistuminen on aiempaa keskeisemmässä roolissa ja osassa hankkeita sen huomioiminen on välttämätön rahoituksen edellytys. Maakunnallisista painopisteistä voi lukea tarkemmin maakuntien alisivuilta.

Maakuntien yhteistyöryhmät

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) koordinoi ja yhteensovittaa rakennerahasto-toimintaa maakunnassa. Se myös seuraa ja valvoo rakennerahasto-ohjelmien suunnitelmallista toteutusta. MYR:in kuuluu eri keskusjärjestöjen, alueen viranomaisten ja suurimpien kuntien edustajia. Yhteistyöryhmän sihteeristö valmistelee MYR:n asiat sekä itsenäisesti päättää osasta asioita.

Jotain uutta, jotain vanhaa...

- **Uutta** on, että älykäs erikoistuminen on TKI-erityistavoitteen (ET 1.1) osalta sitova.
- **Vanhaa** on, että ÄES on ollut edellytyksen rahoitusohjelmassa jo edellisellä kaudella 2014-2020.
- **Lainattua** (?) Suomi on EU:ssa aluelähtöisen innovaatioajattelun mallimaita.
- **Sinistä** EU on ottanut entistä vahvemmin rahoitusohjelmat poliittiseen ohjaukseen. Tätä ilmentää mm. kestävän kehityksen entistä vahvempi rooli älykkäässä erikoistumisessa.

Esimerkki ÄES kehittämistavoitteista

Kehittämistoimia

- Tavoitellaan kasvuhakuisten startup-yritysten kiinnittymistä alueen innovaatioekosysteemiin sekä kansainvälisiin arvoverkostoihin.
- Tuetaan teknologian kaupallistamisosaamisen kehittämistä.
- Maakunnan innovaatiotoiminnan tuottoa yrityksiksi vahvistetaan tehostamalla palvelutarjontaa polulla ideasta innovaatioksi.
- Panostettavat alueelliset erityispiirteet löytyvät kunkin maakunnan strategiasta.

Mittareita

- Rakennerahastovaroin rahoitettaviin TKI-hankkeisiin osallistuneiden yritysten määrä.
- Tuote- tai prosessi-innovaatioita toteuttavat pk-yritykset.
- Alueelliseen innovaatioekosysteemiin syntyy uusia liiketoimintavetoisia teemaverkostoja.

Yhteensovittaminen

- Maakunnan (ja rahoittajan) näkökulmasta yksittäinen hanke on osa laajempaa kokonaisuutta ja maakunnalliset strategiat ilmentävät tätä laajempaa tavoitetta.
- Erilaiset rahoitusmahdollisuudet ovat välineitä strategian mukaisten tavoitteiden edistämiseksi.

Lähde SFL

Euroopan unionin
osarahoittama

Miten kerron hankkeen strategian mukaisuudesta?

- **Ei näin:** "Hanke tukee kansainvälistymistä, digivoimaa ja vihreän siirtymän edelläkävijyyttä. Hanke on alueellisen strategian mukainen."
 - **Vaan näin:** "Hankkeemme tavoitteena on vahvistaa (maakunta/maakunnat) yritysten kestävä kehityksen osaamista tarjoamalla heille yhteisiä koulutuksia ja vertaisoppimista aiheesta. Koulutusten rakentamisessa hyödynnetään kansainvälisiä edelläkävijäkäytäntöjä, joita on selvitetty aiemmassa EU-hankkeessamme. Koulutukset toteutetaan pääasiassa digitaalisia menetelmiä hyödyntäen."
- *Puetaan strategia konkreettisiksi toimenpiteiksi.*

Huomioitavaa hankehakijoille

- **Ylialueellisessa hanketoiminnassa** on tärkeää varmistaa, että hankeidea saa tukea kaikkien hankealueiden maakunnallisista painotuksista.
- **Ohjelmatyö ei rajoitu valmisteluvaiheeseen**, vaan maakunnat järjestävät erilaisia teemallisia tilaisuuksia ja tapahtumia strategioiden puitteissa. Näihin osallistumalla voi tavata samoista teemoista kiinnostuneita kehittämiskumppaneita.
- On tärkeää **kuvata riittävän täsmällisesti** mihin painotukseen tai kehittämistavoitteisiin ehdotettu hanke vastaa.
- **Älykäs erikoistuminen** tukee myös strategista kansainvälistä yhteistyötä ja yhteensopivuus kannattaa todeta myös muissa kuin AURA-hakemuksissa.

Hankehakemuksessa huomioitavaa

- **Tarkasta** kunkin mukaan tulevan maakunnan **maakuntaohjelma ja älykkään erikoistumisen strategia** ja mitä siellä sanotaan älykkäästä erikoistumisesta.
 - Painotukset ja yksityiskohdat vaihtelevat maakunnittain.
 - Ylimaakunnallisessa hakemuksessa on hyvä eritellä, miten eri maakuntien äes on huomioitu.
- **Huomioi älykkään erikoistumisen strategia** vähintään joltain keskeiseltä osin jollain **konkreettisella tavalla**.
 - Erityistavoitteessa 1.1 älykkään erikoistumisen huomioiminen on *rahoituksen edellytys*.
 - Muiden erityistavoitteiden osalta älykäs erikoistuminen todennäköisesti määritellään arvioitavaksi sisällöksi.

Yhteenveto

- **Maakuntaohjelma** kertoo alueen tilannekuvasta, kehittämistarpeista ja suunnitelluista kehittämistoimenpiteistä sekä ohjaa rahoituksen kohdentamista.
- **Älykäs erikoistuminen** tarkoittaa maakuntaohjelmaa alueellisen innovaatiotoiminnan näkökulmasta ja ohjaa TL1 ET 1.1. rahoitusta sitovasti.
- **Ohjelmanmukaisen hankeidean** menestymistä alueellisessa arvioinnissa edistää se, että aiotulla hankkeella vastataan strategiassa kuvattuun tarpeeseen ja tämä osoitetaan hakemuksessa ymmärrettävästi.
- **Aluekehittäminen on yhteistyötä** ja strategiat ovat väline jaetun tahtotilan ilmaisemiselle.

Kiitos!

Ole yhteydessä:

Antti Taronen
antti.taronen(at)uudenmaanliitto.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Varsinais-Suomen liitto